
ERIK NORRMAN

Ägarbeskattningens perversa drivkrafter¹

Den svenska beskattningen tenderar att missgynna ägarna till onoterade tillväxtföretag jämfört med noterade. I stället gynnas små företag med låg lönsamhet. Kapital skall ägas av handelsbolag som hyr ut till aktiebolag som anställer folk. Indirekt ägande via fonder är skattegynnade jämfört med direktägande för den som önskar en aktiv förvaltning. Utländska ägare har en relativt sett fördelaktig skatteposition vid ägande av svenska börsföretag. Den svenska nationalinkomsten blir därför mindre än vid "likvärdig beskattning". En konsekvens av detta är att riskkompensationen som tillfaller utländska ägare undgår svensk beskattning, vilket har stora effekter på statens finanser.

Den svenska beskattningen av aktieägare har under hela 90-talet rönt uppmärksamhet av olika anledningar. Framför allt har två problem förts fram. Det första pekar på att mindre och medelstora företag har en konkurrensnackdel då det gäller riskkapitalfinansieringen i förhållande till större företag på grund av de skattemässiga företagsreglerna. Detta kan eventuellt hämma tillväxten av de mindre företagen och bidra till en koncentration kring de stora företagen i svenskt näringsliv. Det andra problemet poängterar att svenskt ägande av bolag diskrimineras gentemot utländskt genom höga ägarskatter jämfört med andra länder. Är detta sant och vilka regler är det i så fall som är av stor betydelse? Vilka effekter kan man förvänta sig på hushållens portföljval av det nuvarande arrangemanget? Hur påverkas statsfinanserna av tänkbara reformer som diskuteras i den ekonomisk-politiska debatten?

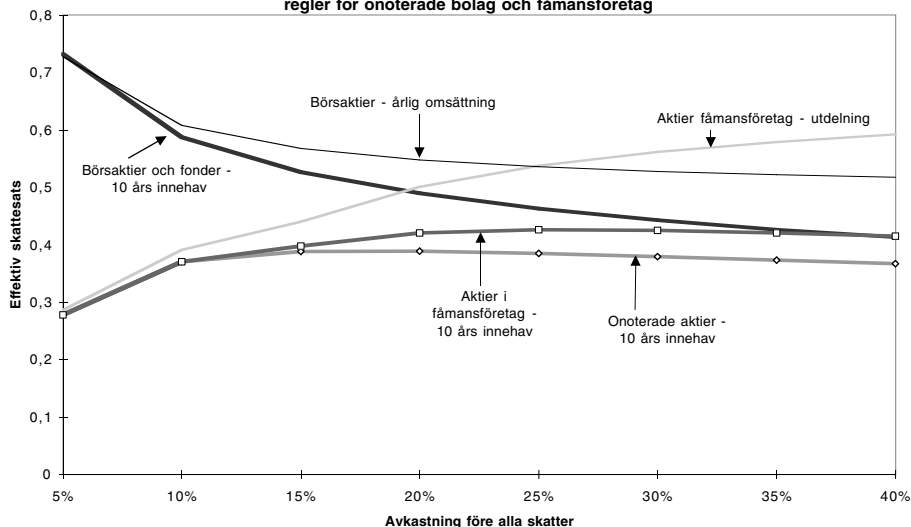
ERIK NORRMAN är fil dr i national-ekonomi och verksam vid Ekonomihögskolan vid Lunds universitet. Han bedriver forskning kring skattesystemets effekter på den svenska ekonomin.

I Fölster [1999] sker en analys med tyngdpunkt på effekterna av utländskt know-how för företagets utveckling. I ett tidigare nummer av *Ekonomisk Debatt* försvaret finansministern det nuvarande arrangemanget med hänvisning till dubbelriktade kapitalströmmar.² Det råder dock inget tvivel om att beskattningen av svenska ägare av aktier är högre än i flera andra länder. Detta är delvis en följd av ambitionen att behandla de mindre företagen som likställda med löntagare, men också en konsekvens av förmögenhetsskattens existens. I ett vidare perspektiv kan man därför som i Henrekson-Jacobsen [2000] fråga sig varför den svenska beskattningen egentligen är utformad som den är. I denna artikel fokuseras emellertid på vilka regler det är som skapar olika drivkrafter utifrån en beräkningsmodell som inkluderar relevanta skatter på området. Dessa regler presenteras i ett appendix för att inte texten skall tyngas av en sådan genomgång.

¹ Författaren tackar Sparbanksstiftelsen Skåne för finansiering inom ramen för projektet "Hushållens sparande och portföljval".

² *Ekonomisk Debatt* 2000, årg 28, nr 1, s 102.

Figur 1 Jämförelse mellan börsaktieregler, regler för onoterade bolag och fåmansföretag



Som bekant kan hushållen spara i aktier antingen direkt eller indirekt via exempelvis värdepappersfonder eller bolag. En analys sker därför av hur skattesystemet påverkar dessa incitament. Därefter studeras hur sparande genom direktgående av olika typer av aktier och andelar i handelsbolag behandlas. Som vi skall se finns det i det svenska skattesystemet tämligen oförutsedda effekter när det gäller kombinationen handelsbolag/aktiebolag. Slutligen sker en liten betraktelse över den svenska ägarbeskattningen jämfört med den amerikanska där den senare har valts, eftersom det är amerikanska ägare som dominerar det utländska ägandet på svenska börsen.

Placeringsalternativen

Som framgår av skattereglerna i appendix finns en relativt stor variation i beskattningen. För att penetrera drivkrafterna i systemet har därför beräkningar skett utifrån antagandet att en kapitalägare vill maximera sin förmögenhet vid slutet av en 10-årig placeringshorisont genom att på ett "skatteoptimalt" sätt välja sitt sparande enligt något av nedanstående alternativ:

- låna ut pengar

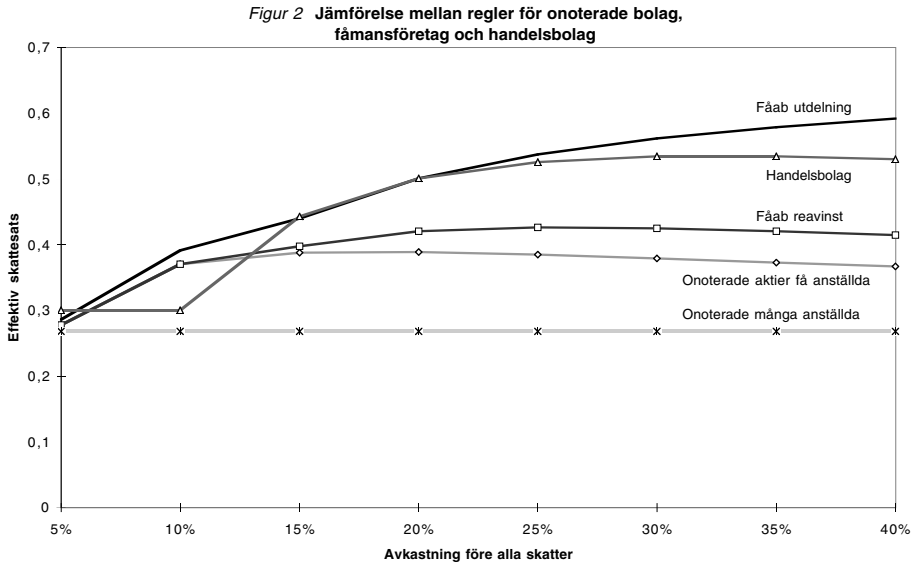
- placera medel i aktiebolag, som i sin tur placerar kapitalet så att avkastning erhålls i företaget
- placera medel i handelsbolag, som i sin tur placerar kapitalet så att avkastning erhålls i företaget
- placera medel i en värdepappersfond som i sin tur placerar kapitalet så att avkastning erhålls i fonden.

Resultaten av beräkningarna diskuteras i detta avsnitt i form av kommentarer till *Figurerna 1–5*, som visar de effektiva skattesatserna i förhållande till bruttoavkastningen på placerat kapital.³ Analysen har stor relevans för den ekonomisk-politiska diskussionen kring skatter i olika avseenden. I sammanhanget diskuteras även några olika tänkbara skattereformer kring beskattningen av avkastningen på aktieäggande.

Drivkrafterna för svenska hushåll

Figur 1, 2 och 4 visar situationen för inhemska hushåll som väljer mellan de olika sätten att kanalisera sitt sparande på. Skattesatsen på utlånade medel (obligationer etc) varierar beroende på avkast-

³ I Norrman [1999] redovisas beräkningarna närmare.



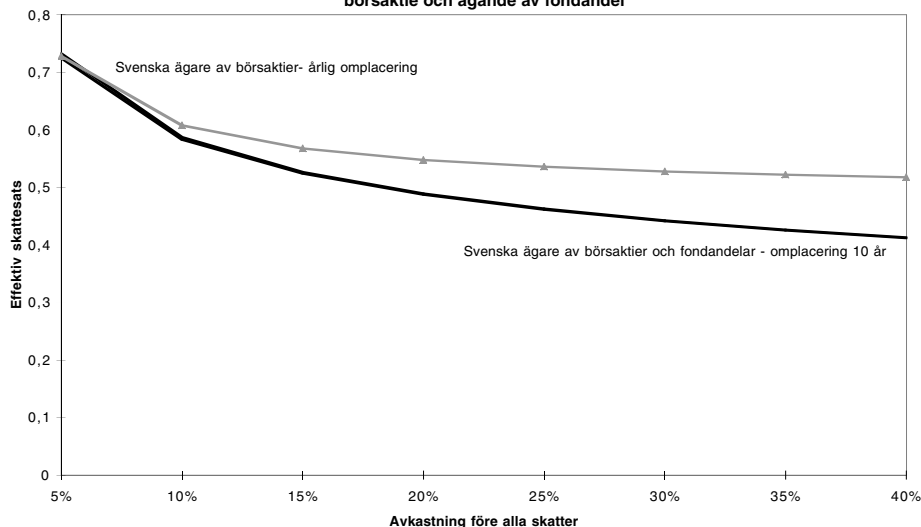
ningens nivå mellan 60 procent och cirka 35 procent. Förklaringen till detta är dels den 30-procentiga skatten på räntor, dels förmögenhetsskatten. Som exempel kan nämnas att om bruttoavkastningen på de utlånade pengarna är 5 procent, kommer 1,5 procentenheter att betalas i inkomstskatt och ytterligare 1,5 procentenheter att på marginalen betalas i förmögenhetsskatt. Den sammanlagda skattebelastningen är därför 60 procent av bruttoavkastningen. Skattebelastningen sjunker som en följd av att förmögenhetsskatten är schablonmässig och inte relaterad till bruttoavkastningen. Ju högre bruttoavkastning, desto mindre belastning utgör förmögenhetsskatten.

Denna skattebelastning är lägre än belastningen på börsaktier och värdepappersfonder. Här är avkastningen dubbelbeskattad, först bolagsskatt och sedan utdelnings- och reavinstskatt. Dessutom tillkommer förmögenhetsbeskattning, dock något lägre än för obligationer och fordringar. Den effektiva skattebelastningen sjunker ungefär parallellt med den sjunkande skattebelastningen på fordringar vid stigande avkastning. Återigen är det förmögenhetsskattens belastning som minskar.

Beskattningen av låneinstrument, börsaktier och fonder avviker markant från behandlingen av placeringar i andra företag. Här är den effektiva skattesatsen stigande med ökande avkastning, vilket har sin förklaring dels i att dessa tillgångar inte förmögenhetsbeskattas, dels i regler som innebär att hög avkastning kommer att arbetsinkomstbeskattas med en högre skattebelastning som följd.

Av Figur 2 framgår att den allra mest ofördelaktiga behandlingen får de som erhåller utdelningar på aktier i fåmansföretag, medan de som säljer aktier i fåmansföretag klarar sig bättre. Detta förklarar förekomsten av skalbolagsförsäljningar. Av intresse är också att ägare till aktier i onoterade bolag (inkl fåmansföretag) med många anställda kan uppnå en situation där bolagsvinsten blir helt enkelbeskattad. Det beror på den s k lönesummeregeln som mildrar beskattningseffekten. Om enkelbeskattning faktiskt kan uppnås beror på lönesummans storlek i förhållande till det placerade kapitalet i bolaget. Kapitalintensiteten har således en avgörande betydelse för skatteutfallet. Ju lägre kapitalintensitet, desto lägre skatt! Vilken teori som ligger bakom denna form av beskattning är miljt sagt oklart.

Figur 3 Innehavstidens betydelse för skattebelastningen - jämförelse mellan direkt ägande i börsaktie och ägande av fondandel



Vidare skall poängteras att handelsbolaget konkurrerar ut bolag med få anställda då avkastningen ligger i intervallet 7 procent till 14 procent, vilket torde vara en tämligen vanlig avkastningsnivå. Det beror på att avkastning upp till statslåneräntan plus 5 procentenheter är enkelbeskattad i handelsbolag. En slutsats av detta är en tämligen oförutsedd drivkraft i skattesystemet, nämligen att kapital skall ägas av handelsbolag och hyras ut till aktiebolag! På detta sätt kan cirka 10 procent av avkastningen på kapitalet erhållas enkelbeskattat. Anställning skall däremot ske i aktiebolag för att ägarna skall kunna tillgodogöra sig lägre beskattad avkastning till följd av lönesummeregeln. I vilken omfattning som kapitalägarna insett detta är oklart.

Slutligen framgår det av *Figur 3* att ”passivt” ägande via fonder är fördelaktigare än direktägande av börsaktier vid en aktiv förvaltning. Den övre kurvan visar skattebelastningen då aktier omsätts årligen. Ägaren av börsaktier kommer i detta fall att bli reavinstbeskattad årligen och kan därmed inte skjuta upp beskattningen. Fonden kan däremot omsätta börsaktier årligen utan att fondandelsägaren berörs av detta. Skillnaden i beskattning blir

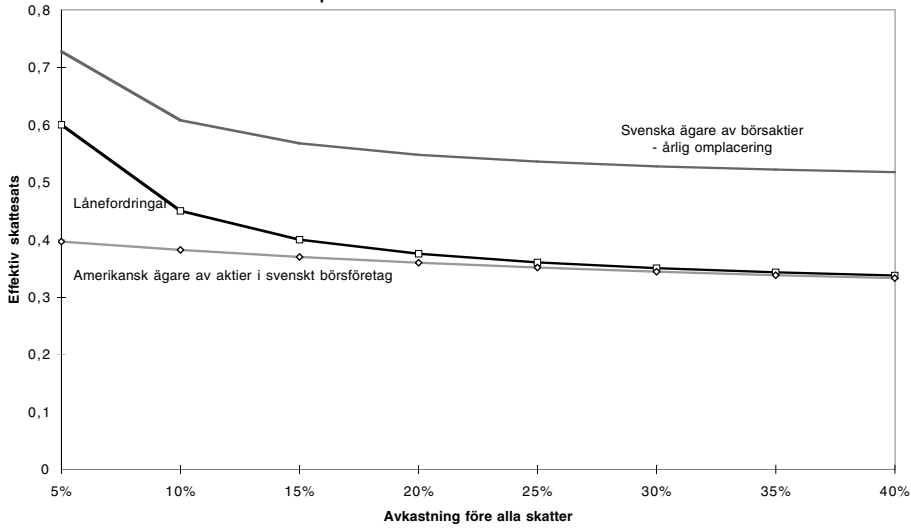
större ju högre avkastningen är i börsföretaget. Om omsättning av börsaktier däremot sker mindre frekvent exempelvis vart 10:e år, är skattesituationen mellan direktägande och indirekt ägande ungefär densamma.

Svenskt ägande kontra utländskt

Figur 4 utgör grunden för en diskussion om svenska ägares position i förhållande till utländska. Som framgår av figuren är utländska ägare betydligt lägre beskattade än inhemska. Vid låga nivåer på avkastningen är det nästan hälften så hög skatt för i detta fall amerikanen jämfört med svensken. Av intresse är även att beskattningen av utlånade medel är lägre än skatten på börsaktier, vilket torde stimulera till högre långivning och lägre intresse för ägande av börsföretag bland svenska hushåll jämfört med en situation med samma skattebelastning. Om man dessutom betänker att den amerikanske ägaren har en högre skattebelastning på långivning än på ägande⁴, framstår även relationen

⁴ Detta framgår inte av figuren, men eftersom ränteinkomster läggs till arbetsinkomsten vid beskattningen i USA, kommer långgivaren att få betala marginalskatten på arbetsinkomster vid mottagandet av räntan.

Figur 4 Jämförelse mellan svenska och utländska ägare respektive börsaktier kontra låneinstrument



mellan ägande/långivning fördelaktigare för amerikanen än för svensken.

Ett fenomen som inte uppmärksammats i någon större utsträckning är effekterna av att ägandet av aktier är starkt förknipat med högre avkastning än placering i räntebärande instrument.⁵ En ökning av det svenska ägandet av börsaktier innebär därför en ökad nationalinkomst dock utan att BNP påverkas, eftersom avkastningskravet på svenska börsbolag knappast lär vara beroende av vem som äger bolagen. En ökad nationalinkomst är likvärdigt med högre konsumtionsmöjligheter nu eller i framtiden beroende på när inkomsten disponeras. Som exempel kan nämnas att om hushållens ägarandel (direkt eller indirekt) varit en procentenhet högre på den svenska börsen år 1999 hade nationalinkomsten stigit med cirka 15 miljarder.⁶ Närmare bestämt kan man påstå att om börsen är "korrekt värderad", dvs speglar det diskonterade värdet av framtida likviditetsströmmar till ägaren av aktierna, kommer de utländska ägarna att erhålla 750 mdr kronor i avkastning på sina placeringar, varav sannolikt mer än hälften är "riskkompensation".

Ytterligare ett område som är relevant vid en analys av det utländska ägandet är

det faktum att olika skatter inkräktar på varandra. Förmögenhetsskatten är därvidlag det mest flagranta exemplet, eftersom dess effekt på ägandet genererar minskade skatteinkomster för staten från reavinstbeskattningen och utdelningsbeskattningen. Som exempel kan nämnas att om svenska hushåll ägt en procentenhet mer av börsen år 1999 skulle detta givit motsvarande 5 års förmögenhetsskatt via reavinstbeskattningen. Notera att förmögenhetsskatten i stor utsträckning vilar på fastighetsinnehav. Ett borttagande av förmögenhetsskatten kan således visa sig vara fördelaktigt både för staten och fastighetsägarna. "Förlorare" skulle utländska ägare av svenska börsaktier vara.

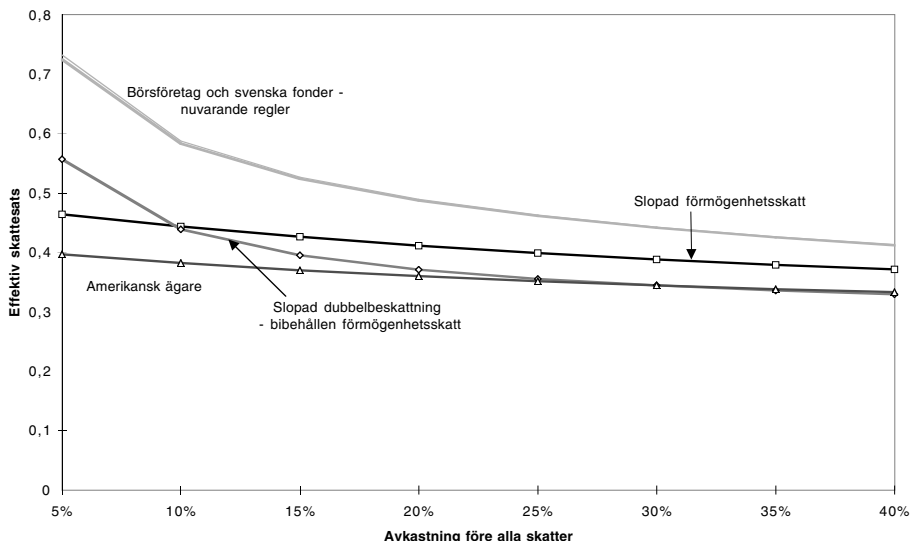
Vad betyder olika skattereformer?

Figur 5 illustrerar effekten av två olika skattereformer på den effektiva skattebe-

⁵ Ett undantag är Persson [1999] som noterar fenomenet men avhåller sig från att dra bestämda slutsatser om dess betydelse.

⁶ Beräknad på ett ingående börsvärde om 2.500 mdr kronor och avkastning 60 procent utöver riskfria räntan.

Figur 5 Effektiva skattesatser - vad händer vid olika reformer?



lastningen. Den första reformen innebär avvecklad förmögenhetsskatt på börsaktier. Den andra reformen innebär avvecklad dubbelbeskattning av bolagsvinster genom att utdelningsskatten sätts till noll och reavinstbeskattningen till 10 procent i stället för 30 procent.

En avvecklad förmögenhetsskatt på börsaktier skulle innebära att skattebelastningen sjönk markant, särskilt vid låga avkastningsnivåer. Förmögenhetsskatten, som är schablonmässig och inte relaterad till bruttoavkastningen, utgör här en stor del av skattebelastningen. Vid högre nivåer minskar förmögenhetsbeskattningens inflytande. Sett ur hela börsens synvinkel⁷ skulle skattebelastningen minska från cirka 55 procent till cirka 45 procent på avkastningen.

En avvecklad dubbelbeskattning definierad som borttagen skatt på utdelningar medan reavinstskatten sätts till 10 procent, skulle innebära att svenska ägare fick samma skattebelastning som amerikanska för placeringar i mycket lönsamma företag. Relationen mellan lånefordringar och börsaktier skulle givetvis också påverkas i riktning mot en relativt sett fördelaktigare situation för de senare slaget av placeringsobjekt.

Slutsatser

Avsikten med denna artikel har varit dels att studera incitament i form av effektiva skattesatser på olika placeringsalternativ för svenska hushåll, dels att redovisa beräkningar av skattebelastningen för svenska kontra utländska ägares placeringar i svenska börsbolag. En slutsats av analysen är att en kapitalägare som gärna vill bedriva en aktiv förvaltning av sitt kapital tjänar på att lämna över detta till en fondförvaltare som kan placera om kapitalet utan skatteeffekt. Detta gäller särskilt i det fall kapitalägaren vill ta stora risker och förväntar sig en hög avkastning. Skattebelastningen kan i detta fall minska från cirka 60 procent till 45 procent.

Det framgår av *Figurer 1–5* att skattebelastningen på börsbolagens avkastning sjunker med stigande avkastning medan det omvända regelmässigt gäller för de övriga bolagen. Vad detta betyder för den svenska tillväxten är givetvis inte klarlagt,

⁷ Den förväntade avkastningen på börsen bör i genomsnitt vara riskfria räntan plus riskkompensation, vilket i dagsläget bör utgöra cirka 11–14 procent.

Tabell 1 Beskattningen av olika sparformer.

Hushållen	Förmögenhet	Reavinster*	Räntor/utdelningar
Börsnoterade aktiebolag			
Bolaget	0%	25%	25%
Ägaren	1,5% x 80%	30%	30%
Onoterade bolag som inte är fåmansföretag			
Bolaget	0%	25%	25%
Ägaren	0%	30%	0–30%
Fåmansföretag			
Bolaget	0%	25%	25%
Ägaren	0%	30–56%	0–56%
Handelsbolag			
Ägaren	0%	30–56%	30–56%
Värdepappersfonder			
Fonden	0%	30% x 1,5%**	30%
Andelsägaren	1,5% x 80%	30%	30%
Lånefordringar			
Långgivaren	1,5% x 100%	30%	30%

*effektiva skattesatser på kapitalplaceringar m h t förekomsten av periodiseringsfond.
 **Fonden skall ta upp 1,5% av aktievärdena vid ingången av beskattningsåret som schablonintäkt. Reavinster är skattefria.

men det är knappast att sticka ut hakan om man påstår att fenomenet är negativt. Undantaget utgör företag med låg kapitalintensitet, eftersom den s.k. lönesumme-regeln medför att ägare till sådana företag kan tillgodogöra sig en fördelaktig skatte-situation.

Förklaringen till beskattningens effekter på de olika placeringsobjekten står att finna dels i olika regler för olika företags aktier inom förmögenhetsbeskattningen, dels i form av de särskilda regler som är till för att begränsa möjligheterna att omvandla högbeskattad arbetsinkomst till lägre beskattad kapitalavkastning i mindre företag. Skulle förmögenhetsskatten på börsaktier avvecklas, förändras bilden så att fåmansföretagsreglerna blir än ogynnsammare för mindre företag jämfört med stora.

Ett ouppmärksammat fenomen är att handelsbolagsreglerna vid låga avkastningsnivåer är fördelaktiga jämfört med övriga regelsystem. Detta innebär att flertalet mindre företagare "optimerar" sin skattesituation genom att bedriva sin

verksamhet som en kombination av handelsbolag och aktiebolag. Förklaringen är reglerna om räntefördelning, som medger enkelbeskattning av en större del av kapitalet i handelsbolag jämfört med i aktiebolag.

Det framgår också tydligt att de icke-noterade företag, som inte är fåmansföretag, har ett försteg framför de senare. På grund av detta skapas givetvis drivkrafter att försöka undvika fåmansföretagsreglerna genom olika förfaranden. Skatteplanering är uppenbarligen av största vikt vid struktureringen av verksamheten och för möjligheterna att få sitt företag att växa!

Slutligen skall det påpekas att denna analys visserligen påvisar vissa av det svenska skattesystemets drivkrafter, men att studien inte förmår fastställa dessa drivkrafters effekt på ekonomin. För detta krävs andra typer av modeller.

Appendix: Skattereglerna

I *Tabell 1* redovisas beskattningen av utdelning respektive reavinster på aktier och

andelar som ägs antingen direkt av hushållen eller indirekt via värdepappersfonder, samt även förmögenhetsbeskattningen av aktier och värdepappersfonder vid direkt respektive indirekt ägande. För jämförbarhetens skull beskrivs också beskattningen av lånefordringar. För aktie- och andelsägare gäller att avkastningen är dubbelbeskattad genom att både bolagsskatt och skatt hos ägaren tas ut.

Hushållens beskattning

Allmänt gäller följande för avkastningen på lån, aktier och andelar som ägs av fysiska personer. Beskattningen sker normalt i inkomstslaget kapital med skattesatsen 30 procent. Det innebär att den är proportionell och separat från beskattningen av arbetsinkomster. Vid förmögenhetsbeskattningen skall aktier som är börsnoterade tas upp till 80 procent av marknadsvärdet. Andelar i värdepappersfonder tas också upp till 80 procent av det noterade andelsvärdet medan andra aktier är fria från förmögenhetsbeskattning. Fordringar (låneinstrument) tas upp till 100 procent av marknadsvärdet.

Juridiska personers beskattning

För juridiska personer är avkastning på kapital inkomst av näringsverksamhet. Särskilda regler gäller för handelsbolag. Notera att sparande i aktier normalt sett inte kan ske i enskild näringsverksamhet. I stället utgör avkastningen inkomst av kapital för ägaren. Regelsystemet redovisas separat för varje bolagsform.

Aktiebolagen

Bolagsskattesatsen är 28 procent av redovisad vinst före skatt. Möjligheten att genom periodiseringsfond behålla vinst i bolaget utan att betala skatt reducerar den formella skattesatsen. Avsättning till periodiseringsfond kan ske med 20 procent av vinsten före avsättningen, vilket reducerar den effektiva skattesatsen till cirka 25 procent. Upplösning av periodiseringsfond skall ske efter sex år. Utdelning är ej avdragsgill för bolaget.

Ekonomisk dubbelbeskattning av bolagsvinster uppkommer därför då utdelade vinster kommer att beskattas både hos bolaget i form av bolagsskatt och hos ägaren i form av utdelningsskatt.

Handelsbolagen

Räntefördelning innebär att ett belopp som motsvarar statslåneräntan plus fem procentenheter av det egna kapitalet i bolaget får behandlas som kapitalavkastning i stället för som inkomst av näringsverksamhet. Effekten av detta är att en viss del av vinsten blir beskattad med 30 procent i stället för som högst 70 procent. Skulle det egna kapitalet vara negativt gäller det omvända. Möjligheten att göra avsättning till periodiseringsfond finns också för delägarna i handelsbolag, dock med 25 procent i stället för 20 procent som gäller aktiebolag. Ytterligare en möjlighet att påverka beskattningen är att göra avsättningar till expansionsmedel. Dessa avsättningar beskattas med 28 procent och kan endast göras om de avsatta medlen behålls i bolaget. Vid avveckling av expansionsmedel återbetalas tidigare inbetald expansionsmedelsskatt. Turordningen mellan dessa avsättningar är att räntefördelningen sker före avsättning till periodiseringsfond som sker före avsättning till expansionsmedel.

Särskilda regler för fåmansföretag

Fåmansföretag är aktiebolag där röstmajoriteten behärskas av högst fyra personer. Avkastning på aktier i sådana företag beskattas enligt särskilda regler förutsatt att aktien är sk kvalificerad aktie. Med detta menas att ägaren eller närstående är aktiv i bolaget eller varit det de senaste fem åren. Motivet till särreglerna är den spänning i skatteuttaget, som finns mellan skatt på arbete och kapital. Högsta marginaleffekt vid skatt på arbete är cirka 70 procent medan den är 30 procent vid skatt på kapital.

Vid *utdelning* gäller att en viss avkastning tillgodoräknas i inkomstslaget kapital, resten utgör inkomst av tjänst, dock

utan att socialavgifter utgår, eftersom de utdelade beloppen redan har belastats med bolagsskatt om 28 procent. Det belopp som kan bli beskattat i inkomstslaget kapital bestäms av anskaffningsvärdet på aktierna. Till anskaffningsvärdet får i vissa fall läggas ett löneunderlag. Dock får inte ägarens egen lön inkluderas i underlaget och inte heller lönesumma under 10 basbelopp. Detta innebär att kapitalintensiteten i bolaget får betydelse för skatteutfallet; ju större lönesumma i förhållande till investerat kapital, desto lägre beskattning av kapitalavkastningen. Det schablonmässiga belopp som beskattas som inkomst av kapital erhålls genom att anskaffningsvärdet för aktierna multipliceras med statslåneräntan vid utgången av november året före beskattningsåret med tillägg av fem procentenheter. Det framräknade beloppet är således det högsta värdet på utdelningen, som kan tas emot av ägaren med 30 procents skattebelastning. Av detta belopp kan 70 procent av statslåneräntan multiplicerat med anskaffningsvärdet (inkl löneunderlaget) tas emot skattefritt.

Exempel:

En person med kvalificerade aktier erhåller 15.000 kronor i utdelning på sitt innehav. Om anskaffningsvärdet på aktierna är 100.000 kronor och statslåneräntan är 6 procent, beskattas 11.000 kronor som inkomst av kapital varav 4.200 kronor blir skattefritt och 6.800 kronor belastas med 30 procents skatt. Överskjutande belopp, 4.000 kronor, blir tjänstebeskattat. Skatteuttaget beror på övriga arbetsinkomster.

Skulle bolaget inte dela ut något ett år eller dela ut mindre än det belopp som kan tas emot skattefritt respektive med 30 procents skattesats, får denna möjlighet sparas till kommande år.

För reavinsten gäller följande. Reavinstens storlek bestäms enligt de allmänna reglerna för aktievinstbeskattningen. Därefter avräknas sparade utdelningsmöjligheter. Det belopp som återstår delas i två lika delar, varav den ena beskattas i

inkomstslaget tjänst. Resten av reavinsten beskattas som inkomst av kapital eventuellt med skattesatsen noll, om tidigare möjligheter till skattefri utdelning ej utnyttjats. Högst 100 basbelopp beskattas i inkomstslaget tjänst för en och samma person.

Exempel:

En aktieägare har sparad utdelningsmöjlighet om 10.000 kronor, varav 3.000 kronor är skattefritt. Aktierna säljs för 250.000 kronor med en reavinst på 150.000 kronor. Beloppet som skall beskattas i inkomstslaget tjänst blir 70.000 kronor. Resten – 80.000 kronor – beskattas som inkomst av kapital varvid 3.000 kronor är skattefritt.

Som nämnts tidigare utgår ej förmögenhetsskatt på aktier i fåmansföretag.

Särskilt om övriga icke-noterade företag

För ägare till icke-noterade företag, som inte är fåmansföretag, gäller att utdelning och reavinst beskattas i inkomstslaget kapital. Därutöver finns en möjlighet att erhålla skattefri utdelning genom att "lätnadsunderlag" beräknas på samma sätt som för ägare i fåmansföretag. Den skattefria utdelningen bestäms därför till 70 procent av statslåneräntan multiplicerat med anskaffningsvärdet. En andel av lönesummeunderlaget får läggas till anskaffningsvärdet vid beräkningen. Ingen förmögenhetsskatt utgår på värdet av aktierna.

Värdepappersfonder

Värdepappersfonder skall ta upp 1,5 procent av värdet på aktieinnehavet vid ingången av beskattningsåret som schablonintäkt. Reavinst är helt skattefria och reaförluster icke avdragsgilla. I övrigt beskattas fonderna enligt de allmänna reglerna för bolag, dock med skattesatsen 30 procent, vilket innebär att intäktsräntor och utdelningar är skattepliktiga, medan förvaltningskostnader är avdragsgilla. Genom att utgiven utdelning är avdragsgill, kan skatten på schablonintäkten i

fonden helt elimineras. Däremot kan inte underskott uppstå. Fonden betalar ingen förmögenhetsskatt.

Utländska ägare

För att kunna beskatta utlänningars avkastning på svenska aktier finns den så kallade kupongskatten. Den uppgår till 30 procent, d v s samma storlek som skatten på utdelningar till de svenska hushållen. Om dubbelbeskattningsavtal finns med annat land, sätts kupongskatten ofta ned till 5 eller 15 procent. Av intresse för den här studiens vidkommande är de utländska ägarnas skattesituation i hemlandet avseende avkastning på svenska aktier. Sverige kan givetvis varken beskatta utländska ägares reavinster eller deras förmögenhet. Orsaken till att en jämförelse sker med situationen för en amerikan är att det utländska ägandet i Sverige i stor utsträckning hänför sig till amerikanska intressen. Visserligen är den största delen av ägandet koncentrerat till *institutionellt* ägande, men reglerna för privatägande

torde inte vara bättre än för institutionellt ägande, vilket innebär att den använda metoden åskådliggör de skillnader som finns mellan USA och Sverige. Många ägare i andra länder har dock en fördelaktigare position än amerikanen på grund av skattefrihet för vinster på börsaktier efter en viss innehavstid, exempelvis holländska, belgiska och danska.

Referenser

- Fölster, S, [1999], "Spelar det någon roll att svenska företagsägare diskrimineras?" *Ekonomisk Debatt*, årg 27, nr 8, s 497–504.
- Henrekson, M, & Jakobsson, U, [2000], "Från visionen om ägarlösa till utlandsägda företag", *Ekonomisk Debatt*, årg 28, nr 3.
- Norrman, E, [1999], "Spara direkt eller indirekt? – en studie av skatters effekter", Report no 10 from the Personal Finance and Family Business Research Program, Institutet för ekonomisk forskning, Lund.
- Persson, M, [1999], "Skatterna och tillväxten", ingår i Calmfors & Persson (red), *Tillväxt och ekonomisk politik*, Studentlitteratur.